

Simonyi Dénes⁹⁰², Kőrösi Gábor⁹⁰³: A közösségi média jelentősége a tanár, diák és szülő közötti viszonyban

Absztrakt: Gyakorló pedagógusként talán nem számít túl nagy általánosításnak azt kijelenteni, hogy a diákok és a tanárok mellett az iskolák leaktívabb látogatói azok a szülők, akik gyermekével a teljes iskoláztatási ciklus alatt igazából semmilyen gondunk nem adódik. Ennek az állításnak megközelítőleg a fordítottja érvényes a rossz magaviseletű, és/vagy rossz tanulmányi teljesítményt nyújtó tanulók szüleine, nevelőszüleine, gyámjaira. Ezzel a problémával sajnos nap mint nap szembesülünk, és gyakorlatilag megoldhatatlan feladat elé állítja a pedagógus társadalmat. Hiábavaló a partnerség a pedagógus-diák-szülő háromszög pedagógusi oldalán, ha az a szülői oldalon hiányzik. A Facebook, Google+ és más közösségi médiumok megjelenése új távlatokat nyitott az emberek közötti kommunikáció terén. Egy kiaknázásra váró, modern, kézenfekvő kommunikációs csatorna vált ezzel elérhetővé mind a pedagógusok, mind pedig a szülők előtt. Az eddig leküzdhetetlen akadályok, ha nem is tűntek el teljesen, de mára mindenképp enyhültek, hiszen az egyre fejlettebb mobilkommunikációs eszközök mind szélesebb elterjedésével a tanulók és többnyire szülei is otthonosan mozognak ezen a területen. A szabadon létrehozható különböző online közösségi csoportokon keresztül egy hatékony és gyors infokommunikációs és pedagógiai csatorna felépülésének lehetünk tanúi és képviselői a már említett pedagógus-diák-szülő háromszög mentén. Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy a lehetőségek tárháza mellett vajon mennyien ismerik, illetve mennyien élnek a közösségi médiumok nyújtotta lehetőségekkel. Munkánk eredményeként, ha nem is teljes, de egy hozzávetőleges képet kaphattunk arról, hogy mekkora a Facebook oktatásra gyakorolt hatása, és hogy e rendszer használatával áthidalhatóak-e az eddigi megoldatlannak hitt problémák.

Bevezető

Az informatika és az IKT eszközök megjelennek az élet minden területén. Manapság nemcsak a szabadidő és a szórakozás kellékei, hanem sok munkafolyamat elengedhetetlen eszközei is. (Námesztovszki 2013) Ezel együtt, egyre inkább vulgarizálódik az a már kezdetben sem tudományosnak indult párbeszéd, melynek híveit technofilnek („athéniek”) és technofóbnak („orwelliánusok”) is szokás nevezni, és amely sokoldalúan aktualizálódik a „digitális megosztottság”, az információban gazdagok és információban szegények új keletű dilemmájában is. (Infonia 2009) Adott a kérdés, és a válasz is, hogy ha a diákok már eleve időt és energiát fektetnek a közösségi hálózatokba, a kapcsolatépítésbe és a saját közösségük érdekeinek előmozdítására, mely folyamatba a 21. századi készségeiket is bevonják, akkor erre mint egyedülálló oktatási lehetőségre kell tekintenünk, melyben akár önszerveződve is létrejön az oktatást segítő közösségi tudás/társadalom. (Pollara–Zhu 2011) Amennyiben így tennénk, és beengednék a közösségi médiát az iskola falai közé, el kellene döntenünk melyiket is használhatnák leghatékonyabban. E tekintetében több oldal is létezik, ám a Facebook méretéből és egyeduralmából kifolyólag ez a platform egy különösen vonzó eszköz lehet a pedagógusok számára, mivel a rendkívül magas használati mutatókkal rendelkezik, főleg ha figyelembe vesszük az ott lévő diákok számát. (Leaver es Kent 2014) Azonban Facebook tanulási célú alkalmazásáról a vélemények országonként változnak és megoszlanak. Egy, a tanulói és tanári Facebook használatával foglalkozó, vizsgálat szerint

⁹⁰² Simonyi Dénes, Ivan Sarić Műszaki Iskola, Lazar Nešić tér 9., 24000 Szabadka, Szerbia, denes.simonyi@gmail.com

⁹⁰³ Kőrösi Gábor, Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Posta utca 18. 24400 Zenta, Szerbia, korosi.gabor@hotmail.com

Magyarországon a pedagógusok még nem tekintik az oktatásra alkalmasnak ezt a platformot (Ollé et al., 2011) Ami sajnálatos, hiszen Angliában, Ausztráliában erről egészen máshogy vélekednek, és kialakult kultúrája van az ezt felmérő kutatásoknak.

A technika forradalma és a következményei

Közhelynek hangzik elmondani, de tény, hogy az elmúlt néhány évben hirtelen robbanás következett be a gyermekek és fiatalok számára elérhető Internet-képes eszközök, különösen a mobiltelefonok és tabletek terén, amit bárhová magukkal tudnak vinni. Közelebb hozta a gyermekeket a mobil Internethez és az általa ígért lehetőségekhez (Vincent 2015). E változás nem maradt észrevétlen. A változásokkal összhangban növekszenek a társadalmi összefüggések világszerte, számottevő változás tapasztalható az oktatás területén, a téglából és habarcsból álló épületek mára befogadják a médiatartalmakat, a téma szakértőit is. (Greenberg és Zanetis 2012)

Bár az tény, hogy a technika korábban is jelen volt az iskolában, most is jelen van, de ennek a hétköznapi használata során megfigyelhető változása, fejlődése talán még soha nem volt ilyen sebességű. (Ollé és trsi 2013) Az elvitathatatlan változással, szinte mindenki egyért, ám úgy tűnik, a közoktatás ettől függetlenül még mindig szembe megy a trendekkel, és még mindig nem hajlandó valódi teret engedni a technológia térhódításának. Ezt támassza alá Ollé és társai (2013) véleményei is akik szerint, ha az információs társadalom eszméje és a vele párhuzamosan fejlődő technika hatása olyan mértékű, ahogyan azt korábban feltételeztük, akkor a jelenkor iskolájának már egészen másképp kellene működnie. (Ollé és trsi 2013)

Azonban míg mi, tanárok egyhelyben toporgunk, addig a diákok nem hajlandóak „ránk várni”. Kutatások eredményei azt bizonyítják, hogy amíg még nem is olyan régen a tanár és az iskola volt az információ és a tudás hordozója, mára ez merőben megváltozott, átalakult, és egyfajta közvetítő, folyamatirányító szerepre cserélődött. Ezt a folyamatot erősíti a technikai és az Internet széleskörű hozzáférhetősége, mely jelentősen átértékelte a tanulni vágyók lehetőségeit. Az informáltság mértéke, az információhoz jutás esélyei soha nem látott méretekben változtak meg. A szórakozás és a barátkozás mellett a tanulás kapcsolata is teljesen átalakult, hiszen a közösségi média hatására összemosódott a szakmai, személyes és tudományos élet. (Buzetto–More, 2012) E változás szinte megoldatlan problémák elé állítja az oktatási intézményeket. Hasonlóan vélekedik erről Hatvani és Dorner (2004) is, akik szerint a napjaink egyik legfőbb pedagógiai kihívásának tekinthető az a tény, hogy életünk legtöbb területén nemcsak kapcsolatba kerülünk az IKT eszközökkel, hanem mindennapjaink talán legfontosabb információáramlási eszközeivé váltak, lassanként felváltva a korábbi erre szolgáló lehetőségeinket. (Hatvani és Dorner 2014) Jó példa erre Gyórfi (2004) kutatása, mely szerint, a tanuló szemével: az oktatás = szolgáltatás! (Gyórfi 2004) Ahogyan a hallgatók igényeihez többé-kevésbé hozzáigazított képzési formák megjelennek, bővül a választék, erősödik a tanulók alkupozíciója. Egyre kevesebb kompromisszumot kell kötniük, hiszen ha este érnek rá, akkor majd találnak esti képzést, ha hétvégén, akkor biztosan lesz hétvégi képzés stb. Nem kényszerülnek olyan oktatási forma felvállalására, amely ellentétes volna időbeosztásukkal, életvitelükkel, teherbíró képességükkel. (Gyórfi 2004) Hasonló észrevételről közölt cikket a Wall Street Journal is melyben arról írnak, hogy a legtöbb edX videó oktatási portálját (Stanford Egyetem) néző tanuló hajnal kettőkor volt a legaktívabb (Geoffrey 2013). E trendet a közösségi médiák nemhogy enyhítenék, hanem hatványozzák, hiszen segítségükkel akár este 10 kor is elérhetik tanáraikat, osztályfőnökeiket.

Mellette vagy ellene?

A köz- és felsőoktatásban jelenleg felnövő generáció már digitális bennszülöttnek számít, akik egy technológia központú világban élnek. A mindenütt jelenlévő innováció integráló szerepét töltik be. Feladatuk nem más, mint az, hogy mihamarabb felszívják és asszimilálják a megjelenő vívmányokat és az új médiát. Az újmédi fogalma nem csupán egy korszak (modern, poszt- és késő modern) kronologikusan fejlődő médiakörnyezet (offline, online eszközöket és hálózati alkalmazások) változatait jelenti, hanem az adatbázis-logikán alapuló felhasználói (civil) tartalomszervezés/ előállítás egyéni és közösségi lehetőségét is, melyben a narratíva-alkotás sajátos, egyedi változatai jelennek meg. (Forgó, 2013.) Az önkifejezés, a magánélet és a személyes kapcsolatok fogalmát mind-

mind újra kell gondolnunk. A változás magja nem más mint közösségi hálózati technológiák, mint például a Facebook és a Twitter megjelenése, melyek hatására összerosódott a szakmai, személyes és tudományos élet. (Buzzetto–More, 2012) A belső motivációk sorában felbukkan egy új eszme, a flow-élmény. A flow-élmény a keresztretjvényfejtőktől a Rubik-kocka kirakóin keresztül az Interneten böngészőkhöz és a közösségi médiát használókig mindenkit magával ragad. (Forgó, 2014) A fiatalabb korosztálynál szinte az összes munkaforma a gyermeki kíváncsiságra, valamint a játékra kell, hogy épüljön, amely a gyermekek alaptevékenysége, és a mai napig felülmúlhatatlan pedagógiai-didaktikai alapelem. (Námesztovszki, 2013)

Az érvek és ellenérvek a közösségi médiák oktatási rendszerbe történő integrálásának lehetőségét és veszélyeit hangsúlyozzák, melyett már a múltban többször is megtapasztalhattunk. A „katasztrófák” megelőzéseként a világ, Európa és Magyarország is évente milliókat költ az IKT eszköz használati szokások feltérképezésére (pl.: Eu Socrates I,II,III). E körből azonban az Eu-n kívüli országok sorra kimaradnak, hiszen gazdasági állapotuk foltozása mellett már nem igen marad lehetőség e terület kutatására. Ez az állítás, sajnos Szerbiára is igaz. Gondolhatnánk, hogy a gazdasági problémák mellett az okoseszközök terjedése is akadályokba ütközik, így ha nem is szükségtelen, de nem sürgető e területről beszélünk. Ezt hinni azonban hiba lenne, hiszen a legutóbbi vajdasági magyar közösségeket felkaroló kutatásból (Kőrösi és Esztelecki 2015) kiderült, hogy a tanárok közel fele, a diákok pedig 71%-a rendelkezik okos telefonnal. Internet hozzáférésben pedig tartjuk az európai átlagot, hiszen a tanulók mindössze 2%-a nyilatkozott úgy hogy nem rendelkezik vele, míg vizsgált pedagógusainknál ez 100%-os „lefedettséget” mutatott. Így hát világos, hogy indokolatlan az ország és a kutatók e területre irányuló passzivitása. A téma nem csak, hogy aktuális, hanem azonnali beavatkozásért kiált, hiszen az Európai unión belül szinte hetente több kutatás lát napvilágot, mint nálunk egy év alatt. Tovább boncolgatva a történetet, nem hunyhatunk szemet afelett, hogy vajon a két ország közé ékelődött kisebbségben élők hogyan viszonyulnak e témához.

Látva és érzékelve haladást, felmerülhet bennünk a kérdés, hogy mi is az, amit tehetünk, hogyan lehetünk követői, részesei vagy esetleg irányító ennek a folyamatnak? Első lehetséges lépés a szakirodalom, a hasonló felmérések felkutatása, megismerése kellene, hogy legyen. Ám szerbiai, vajdasági, de még magyarországi viszonylatban is csak alig találunk pár ilyen irányba mutató kutatást, mert bár az anyaországunk része volt az EuKidsOnline projektnek, az őket felölelő legfrissebb tanulmány is csak 2013-as. Így megfelelő lépések megfoganasítása előtt célszerű felmérni a helyzetet és ha nem is teljes, de hozzávetőleges képet szereznünk a vajdasági magyarság IKT eszköz használati szokásairól és lehetőségeiről.

A fent leírt tényekre és kérdésekre véleményünk szerint az elkövetkező időszakban nem várhatóak válaszok, és csak további kérdések felmerülésére számíthatunk majd. A helyzetre alkalmazható sikeres receptek helyett, jó orvos módjára további vizsgálatok szükségesek, melyben a terápia megalkotása előtt további diagnózis javallott. Annál is inkább ez látszik a az egyetlen járható útnak, mert a pár évre visszatekintő „siker módszerek” sorra buktak el. Gondoljunk itt csak a Moodle, vagy a E-learning diadalmenetére, mely a kezdeti hatalmas érdeklődés után zárt csoportok felületévé zsugorodott.

Ezért érdemes inkább áttekintenünk azokat a vizsgálatokat, amelyek az közösségi média használatának lehetőségeit és annak az oktatásban várható hatásait elemezték. Ilyen például az EU Kids Online hálózat, mely az online lehetőségeket és kockázatokat vizsgálta a gyermekek körében, és rámutatott arra a kölcsönös függőségre (Livingstone és trsi 2011), mely szerint minél több gyermek használja az Internetet, és minél szélesebb körű lehetőségeket hozunk létre, annál inkább ki lesznek téve annak az esélyének, hogy a megtapasztalják az online világ nyújtotta lehetőségeket és veszélyeket.

A probléma körülhatárolása, a hipotézisek megfogalmazása

Napjainkra már nem csupán egyszerű felhasználói az IKT eszközöknek, azok mindennapjaink legfontosabb információáramlási eszközeivé váltak, felváltva a korábban erre a célra szolgáló eszközöket. A közösségi hálózatok válnak a leggyakoribban felhasznált információforrásaink. Ez nem

csak ránk, de halmozottan a jelenkor diákjaira is igaz. Rengeteg időt és energiát feketnek beléjük, ami miatt felmerül a kérdés, hogy nem kell-e a közösségi médiát egyedülálló oktatási lehetőségként kezelni. Számos fejlett ország elfogadta már a Facebookot oktatási platformnak. Magyarország még nem. Szerbia sem. Amíg Európa milliókat költ az IKT eszközök oktatási lehetőségeinek feltérképezésére, mi egy helyben toporgunk, diákjaink pedig nem fognak ránk várni. E probléma legfontosabb oka a pénzhiány.

Kutatásunk célja felmérni, hogy az iskolák oldaláról a vajdasági magyar diákok szüleinek körében lehetséges-e kialakítani a közösségi médiákon keresztül történő kapcsolattartást. Vizsgálatunk során a következő kérdésekre szerettünk volna választ kapni:

- Adottak-e a lehetőségek a Facebookon történő kapcsolattartásra a Vajdasági iskolákban?
- Készen állnak-e erre a szülők és a diákok?
- Rendelkeznek-e a szülők megfelelő tudással és technikai háttérrel?
- Tartják-e a szülők és a diákok a kapcsolatot a tanárokkal online?
- Mennyire jellemző ez?

Hipotéziseink

1. A szülők legnagyobb része (több, mint 50%-a) rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel.
2. Az Internetre csatlakoztatható eszközzel rendelkező szülők rendelkeznek facebook profillal is.
3. A szülők legnagyobb része (több, mint 50%-a) tud olyan Facebook csoportról, amelyben gyermekei tananyaggal kapcsolatos témákkal foglalkoznak.
4. A szülők legnagyobb része (több, mint 50%-a) nem jár rendszeresen szülői értekezletekre.
5. A szülők gyakrabban tartják a kapcsolatot gyermekeik tanáraival Interneten keresztül, mint személyesen.
6. A diákok egyelőre alacsony számban tartják a kapcsolatot a tanáraikkal a Facebook-on, de akik nem, azok is tanulnak online.

Módszerek, mintavétel

A felmérést vajdasági általános és középiskolások és azok szülei körében végeztük el webes felületen elhelyezett kérdőív segítségével, melyet 223 diák és 30 szülő töltött ki. Emellett megvizsgáltuk két középiskola 96 diákjára vonatkozó naplóbejegyzéseit, hogy a negyedik hipotézisünket bizonyítani tudjuk.

A felmérés eredménye

Első hipotézis

Első hipotézisünk bizonyítására megvizsgáltuk, hány szülő nem rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel, illetve hány szülő nem használ egyáltalán ilyen eszközt. Erre a hipotézisre azért van szükség, hogy a későbbiekben össze tudjuk hasonlítani a kapott értékeket a második hipotézisünk részeredményeivel. Eredményeinket Táblázat 1 tartalmazza.

Táblázat 1: 1. hipotézis

A vizsgálat tárgya	Fő	%
Hány szülő nem rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel?	7	23,33
Hány szülő nem használ egyáltalán Internetre csatlakoztatható eszközt?	2	6,67

Az eredményekből látható, hogy a szülőknek csupán 23,33%-a nem rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel, mindemellett csupán 6,67%-uk nem használ ilyen eszközt egyáltalán. Hipotézisünk ennek alapján bizonyítást nyert. A kutatásban résztvevő szülőknek több, mint 50%-a rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel.

Második hipotézis

Második hipotézisünk bizonyításához több paramétert is figyelembe vettünk. Megvizsgáltuk, hogy az Internetre csatlakoztatható eszközzel rendelkező szülők közül hányan rendelkeznek Facebook profillal is. Megvizsgáltuk, hogy hány olyan szülő van, aki rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel, de Facebook profilja nincs. Megvizsgáltuk továbbá, hogy hány olyan szülő van, aki nem rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel, de van Facebook profilja. Természetesen kimutattuk azt is, hogy hány szülő rendelkezik összesen Facebook profillal. Vizsgálatok eredményét a Táblázat 2 tartalmazza.

Táblázat 2: 2. Hipotézis

A VIZSGÁLAT TÁRGYA	Fő	%	
Rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel és Facebook profillal is	21	A teljes populációra nézve	70,00
		A csoportra nézve	91,30
Rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel de Facebook profilja nincs	2	6,67	
Nincs hozzáférése Internetre csatlakoztatható eszközhöz, de rendelkezik Facebook profillal	1	3,33	
Összesen hányan rendelkeznek Facebook profillal?	25	83,33	

A kapott eredményeket kielemezve megállapíthatjuk, hogy a szülők 83,33%-a rendelkezik Facebook profillal. Azoknak a szülőknek a száma, akik rendelkeznek Internetre csatlakoztatható eszközzel és Facebook profillal is 21. A teljes populációra nézve ez 70%, az Internetre csatlakoztatható eszközzel

rendelkező szülőknek ez 91,30%-át teszi ki. Hipotézisünk tehát, miszerint a szülőknek több, mint 50%-a rendelkezik Internetre csatlakoztatható eszközzel és Facebook profillal is, bizonyított a vizsgált csoportra nézve.

Harmadik hipotézis

Harmadik hipotézisünk bizonyítását a kérdőívben levő "Van-e a gyermeke iskolájában valamely tantárgyra létrehozott zárt csoport?" kérdésre megadott válaszok kielemezésével végeztünk. A megadható válaszok az Igen, Nem, Nem tudok róla és Nincs gyermekem, nem ilyen korú voltak.

A kapott eredmény szerint a szülők 53,57%-a tud a Facebookon létező olyan csoport, amely gyermeke tantárgyaival kapcsolatos. Ez az eredmény alig haladja meg az általunk meghatározott 50%-os határértéket, így nem mondhatjuk ki egyértelműen, hogy hipotézisünk bizonyított, csupán azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a megkérdezett szülőknek a fele tud olyan csoportról, amely valamilyen iskolai tantárgy keretén belül lett létrehozva. Megkérdeztük ugyanezt a diákoktól is. A kapott válaszok alapján a megkérdezett diákok 52,02%-a állítja, hogy van iskolájában ilyen csoport. Ezt a két értéket összevetve feltételezhetjük, hogy a szülők valószínűleg azért nem tudnak többen ilyen csoport létezéséről, mert az nem is létezik. Ez csupán feltételezés. Kivizsgálásához újabb felmérést kellene végeznünk.

Negyedik hipotézis

Negyedik hipotézisünk szerint a szülők kevesebb, mint a fele jár szülői értekezletekre. Szerbiában egy iskolaévben legalább négy szülői értekezletet kell az osztályfőnököknek megtartaniuk. Egyet-egyét minden negyedév végén. A vizsgálatunk idején a harmadik negyedév ért véget, így a megtartott szülői értekezletek száma 3 volt. Hipotézisünk bizonyításához két iskola 96 diákjának ide vonatkozó naplóbejegyzéseit vettük alapul. A választás véletlenszerű volt. Ennek eredményeképpen megállapítottuk, hogy a megvizsgált 96 tanuló közül csupán 26 tanuló szülei jártak a 2014/2015 iskolaévben rendszeresen szülői értekezletekre, vagyis csupán 26 diák szülei voltak mindhárom szülői értekezleten jelen. Ez 27,08%-ot tesz ki, ami alátámasztja hipotézisünket, miszerint a szülők nem járnak rendszeresen szülői értekezletre.

Ötödik hipotézis

Ötödik hipotézisünk szerint a szülők gyakrabban tartják a kapcsolatot gyermekeik tanáiraival online, mint személyesen. Ennek kivizsgálására a "Gyermeke tanáiraival tartja-e a kapcsolatot a Facebook-on keresztül?" kérdésre megadott válaszok kielemezése szolgált. A válaszlehetőségek sorrendben:

- Minden tanárral
- Majdnem minden tanárral
- A tanároknak több, mint a felével
- Pár tanárral
- Egy tanárral sem.

Az eredményeket a Táblázat 3 tartalmazza.

Táblázat 3: 5. hipotézis

KAPCSOLATOT TART:	Fő	%	KAPCSOLATOT TART:	Fő	%
Minden tanárral	2	7,14	IGEN	17	60,71
Majdnem minden tanárral	2	7,14			
A tanároknak több, mint a felével	1	3,57			
Pár tanárral	12	42,86			
Egy tanárral sem	11	39,29	NEM	11	39,29

A kapott eredményből látszik, hogy a szülőknek 39,29%-a nem tartja a kapcsolatot gyermeke tanáiraival egyáltalán. 60,71%-uk legalább néhány tanárral igen. Megállapíthatjuk, hogy hipotézisünk bizonyítást nyert, hiszen a szülőknek több, mint 50%-a tartja a kapcsolatot gyermeke tanáiraival online.

Hatodik hipotézis

Hatodik, és egyben utolsó hipotézisünkben azt állítjuk, hogy a diákok egyelőre alacsony számban tartják a kapcsolatot a tanáiraikkal a Facebook-on, de akik nem, azok is tanulnak online. Ennek bebizonyítására megvizsgáltuk, hogy a diákok milyen válaszokat adtak a "Tanáriddal tartod-e a kapcsolatot a Facebookon keresztül?" kérdésre. A válaszlehetőségek:

- senkivel sem
- pár tanárral
- majdnem a felével
- több, mint a felével
- majdnem mindenkivel
- mindenkivel.

A megadott válaszok alapján legtöbben - a megkérdezett diákok 68,16%-a - tartják a kapcsolatot, de csak pár tanárral. 22,42%-uk egy tanárral sem tart kapcsolatot a Facebookon. A teljes kimutatást a Táblázat 4 tartalmazza.

Táblázat 4: Tanáriddal tartod-e a kapcsolatot a Facebookon keresztül?

Kapcsolat a tanárokkal	Fő	%
senkivel sem	50	22,42
pár tanárral	152	68,16
majdnem a felével	9	4,04
több, mint a felével	1	0,45
majdnem mindenkivel	6	2,69
mindenkivel	5	2,24

Folytatásként a kapott értékeket összekapcsoltuk az Interneten tanulással eltöltött idővel, és megállapítottuk, hogy legtöbben (102 diák, 45,74%) 0-10 percet töltenek az Interneten tanulással. Ezek legnagyobb része azok közül a gyerekek közül kerül ki, akik csak pár tanárral tartják a

kapcsolatot a Facebookon keresztül. A következő nagyobb hányad 10-30 percet tölt tanulással az Interneten. Ez 72 diák (32,29%), amiből szintén azok vannak legtöbben (55 diák), akik csak pár tanárral tartják a kapcsolatot a Facebookon. A részletes kimutatást a Táblázat 5 tartalmazza.

Táblázat 4: Az Interneten tanulással töltött idő és a kapcsolat a tanárokkal

Kapcsolat a tanárokkal	Fő	%	0–10 perc	10–30 perc	30–60 perc	60–120 perc	több, mint 120 perc
senkivel sem	50	22,42	22	13	14	1	0
pár tanárral	152	68,16	73	55	19	4	1
majdnem a felével	9	4,04	3	1	4	0	1
több, mint a felével	1	0,45	0	0	0	0	1
majdnem mindenkivel	6	2,69	2	3	1	0	0
mindenkivel	5	2,24	2	0	1	0	2
Összesen:	223	100	102	72	39	5	5
		%	45,74	32,29	17,49	2,24	2,24

Hatodik hipotézisünk első része nem nyert egyértelmű bizonyítást, ugyanis legtöbben azok a diákok vannak, akik csak néhány tanárral tartják a kapcsolatot a Facebookon (68,16%). Azon diákok aránya azonban, akik egyáltalán nem tartják tanáraikkal a kapcsolatot ilyen módon csupán 22,42%. A hipotézis második része viszont, amelyben azt állítjuk, hogy azok is használják az Internetet tanulásra, akik nem tartják a kapcsolatot a tanáraikkal igazoltnak bizonyult, ugyanis az 50 diákból 28-an legalább 10 percet tanulással töltenek az Interneten, és csak 22-en töltenek 0-10 percet ugyanezen céllal az Interneten.

Összefoglalás

A világháló az elmúlt tíz évben óriási változáson ment keresztül. Amíg tíz évvel ezelőtt a felhasználók nagy része többnyire csak szörfölésre, levelezésre használta az Internetet, az mára a lehetséges szolgáltatások tömkelegét biztosítja számunkra. Nagy szerepet játszik ebben a hordozható kommunikációs eszközök elérhető ára és széleskörű elterjedése. Az elmúlt tíz évben a szélessávú Internet és a nagyfelbontású tartalmak kora köszöntött be. Ennek köszönve az Internetre nem tekinthetünk már úgy, mint egyszerű technikai fogalomra. Mindennapjaink szerves részévé vált. Ablak a nagyvilágra, tanító, családtag, barát és ellenség egyben. Életünknek szinte minden szegmense kapcsolatba hozható vele. A közösségi média nagyban hozzájárul ehhez a jelenséghez, amelynek leggyakorlabb és legszélesebbkörű felhasználója a legfiatalabb generáció. Átfogó platformot nyújt számos tevékenység végzésére. Többek között zártkörű csoportok létrehozására, fájlmegosztásra, üzenetkezelésre. Miért is nem használjuk ki hát a közösségi oldalak lehetőségeit az oktatásra is? Európában számos kutatás folyik az IKT eszközök és a közösségi oldalak pedagógiai alkalmazására, Szerbiára azonban ez nem jellemző. Kutatásunk célja az volt, hogy felderítsük, van-e lehetőség a

közösségi oldalak iskolai alkalmazására, felkészültek-e erre a szülők, diákok, tanárok. Mivel a kérdőív kitöltése önkéntesen, online úton történt, a kitöltők száma jelenleg csekély. A mindössze 223 diák és 30 szülő véleményünk szerint nem képez megfelelő reprezentatív mértéket. Eredményeink emiatt csupán a kitöltők csoportjára értelmezhetőek. A számításainkat a későbbiekben, amikor ez a szám már magasabb lesz, újra el szeretnénk végezni. Minden következtetés tehát csupán a kérdőíveket kitöltő csoportra vonatkozik. Kutatásunk első lépéseiben azt próbáltuk feltérképezni, hogy a vajdasági magyar diákok szülei számára elérhető-e a Facebook, használják-e azt, és tisztában vannak-e azzal, hogy iskolai tevékenységek elvégzésére is alkalmas. Eredményeink szerint a szülők legnagyobb része rendelkezik a megfelelő technikai háttérrel és Facebook profilja is van, azonban csak körülbelül a felük tud olyan csoportról, amely az iskolai tananyaggal foglalkozik. Megvizsgálva a diákok válaszait azonban arra a megállapításra jutottunk, hogy a diákoknak körülbelül a fele tagja ilyen témájú csoportnak, amely szerintünk igazolja a szülők oldalán kapott értéket. Ebből arra következtethetünk, hogy a vajdasági iskolákban kevés tananyaggal kapcsolatos csoport van jelenleg létrehozva a Facebookon. Ennek egyik oka lehet az, hogy a diákok legnagyobb részét csak néhány tanárral tartják a kapcsolatot a Facebook keretein belül, ami arra enged következtetni, hogy a vajdasági tanárok még nem aktív felhasználói ennek a közösségi oldalnak. Pozitív megállapítás viszont az, hogy még azok a diákok is tanulnak az Interneten, akik nincsenek online kapcsolatba tanáraikkal. A helyzet tehát egyáltalán nem ijesztő. A vajdasági diákok technikailag és tapasztalatban is fel van készítve a közösségi média alkalmazására az oktatásban, azonban a tanároknak meg kell tenniük az első lépéseket, hogy ez meg is tudjon valósulni.

Referenciák

- [1] Bagány Á., Major L., Námesztovszki Zs., Szálás T., Takács M., Vinkó A. (2014): A nevelési gyakorlat többszemponú megújításának igénye a digitális társadalomban: IKT- és web 2.0-ás eszközök használata a vajdasági tanárok körében; I. IKT az Oktatásban Konferencia, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. ISBN 978-86-87095-43-4, 264-274
- [2] Buzzetto-More A. N. (2012): Social Networking in Undergraduate Education, *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge, and Management* Volume 7. URL: <http://bit.ly/1DChlcy> Hozzáférés ideje: 2015. április 28.
- [3] Forgó, S. (2014): Az újmédia-környezet hatása az oktatásra és a tanulásra. *Könyv és Nevelés*, 2014,1. URL: <https://folyoiratok.ofi.hu/konyv-es-neveles/az-ujmedia-kornyezet-hatasa-az-oktatásra-es-a-tanulásra> Hozzáférés ideje: 2015. január 2.
- [4] Geoffrey A. F (2013) An Early Report Card on Massive Open Online Courses, *The Wall Street Journal*, 2013.10.08 <http://www.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303759604579093400834738972>
- [5] Greenberg D. Alan – Zanetis Jan (2012) The Impact of Broadcast and Streaming Video in Education Report commissioned by Cisco Systems Inc. Wainhouse Research LLC, San Jose. <http://www.cisco.com/web/strategy/docs/education/ciscovideowp.pdf> (Letöltés ideje: 2014.12.20)
- [6] Györfi Gábor (2004) Az e-learning lehetőségei és esélyei a felgyorsult információáramlás korában. Tudomány napja konferencia. Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest. 333-340. http://elib.kkf.hu/okt_publ/tek_2004_10.pdf (Letöltés ideje: 2014.12.22)
- [7] Hatvani Andrea, Dorner László (2014) Az IKT eszközhasználati szokások 11-18 éves korosztály körében. Sokszinű pedagógiai kultúra, International Research Institute s.r.o.
- [8] <http://blog.namesztovszkizsolt.com/wp-content/uploads/2009/10/BaganyMajorNamesztovszkiSzalasTakacsVinkoICTinEducation2014.pdf>
- [9] <http://blog.namesztovszkizsolt.com/wp-content/uploads/2009/10/NamesztovszkiICTinEducation2014.pdf>
- [10] <http://www.irisro.org/pedagogia2014januar/0409HatvaniAndrea-DornerLaszlo.pdf>

- [11]Infonia (2009): Web 2.0 az oktatásban. INFONIA Alapítvány. URL: http://www.infonia.hu/webketto_az_oktatasban.pdf Hozzáférés ideje: 2015. január 11.
- [12]Kőrösi Gábor, Esztelecki Péter (2015), Okostelefonnal támogatott tanítás lehetőségei a vajdasági magyar közoktatásban, Tudás és Régió - Vajdasági magyar tudóstalálkozó 2015, Vajdasági Magyar Akadémia Tanács, Szabadka, Szerbia
- [13]Leaver, K., Kent, M. (2014): Introduction - Facebook in Education: Lessons Learnt. Digital Culture & Education, 6, 1, 60-65. URL: <http://www.digitalcultureandeducation.com/cms/wp-content/uploads/2014/06/leaver.pdf> Hozzáférés ideje: 2015. január 2.
- [14]Livingstone,S.,Mascheroni,G.,Ólafsson,K., és Haddon,L.,(2014) Children’s online risks andopportunities: comparative findings for Eu Kids Online and Net Children Go Mobile.London: London School of Economics and Polilcal Science. Available at www.eukidsonline.net and www.netchildrengomobile.eu/
- [15]Námesztovszki Zs. (2013): Az IKT eszközökkel támogatott oktatás helyzete a Vajdaságban. Tudás és tanulás, nemzetközi konferencia, Babeş – Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet Doceo Egyesület, Kolozsvár, ISBN: 978-973-0-14736-0 (Elektronikus publikáció)
- [16]Námesztovszki Zs.(2014): A web 2.0-ás eszközök alkalmazásának lehetőségei a szerbiai magyar közoktatási rendszerben I. IKT az Oktatásban Konferencia, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. ISBN 978-86-87095-43-4, 275-286.
- [17]Ollé János, Lévai Dóra, Domonkos Katalin, Szabó Orsi, Papp-Danka Adrienn, Czirfusz Dóra, Habók Lilla, Tóth Renáta, Takács Anita, Dobó István (2014) Digitális állampolgárság az információs társadalomban, Elte Eötvös Kiadó Eötvös Loránd Tudományegyetem http://www.eltereader.hu/media/2014/01/Digitalis_allampolgarsag_READER.pdf
- [18]Ollé János, Papp Danka Adrienn,Lévai Dóra,Tóth Mózser Szilvia ,Virányi Anita (2013) Oktásinformatikai Módszerek. Tanítás és tanulás az információs társadalomban. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. http://www.eltereader.hu/media/2013/11/Olle2_okt-inform_READER.pdf (Letöltés ideje: 2014.12.22)
- [19]Ollé, J., Papp, D., A., Tóth, M., Sz., Lévai, D.(2011): A digitális nemzedék tanulási stratégiája és tanulási környezete az iskolában és online közösségi felületeken. XI. Országos Neveléstudományi Konferencia, Budapest. Szimpózium előadások. In Kárpáti ,A., Szálas, T., Kuttner, Á. (2012): Közösségi média az oktatásban: Facebook-esettanulmányok. Iskolakultúra, 2012,10, 11-43.
- [20]Pollara, P., Zhu, J. (2011): Social Networking and Education: Using Facebook as an Edusocial Space. In Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2011 3330-3338. URL: http://www.academia.edu/394232/Social_Networking_and_Education_Using_Facebook_as_an_Edusocial_Space Hozzáférés ideje: 2015. január 2.
- [21]Vincent, J. (2015) Mobile opportunities: Exploring positive mobile opportunities for European children. POLIS, LSE, London, UK http://eprints.lse.ac.uk/61015/1/lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_POLIS_Vincent_Mobile-Opportunities_2015.pdf